

Právo dieťaťa žiť v prostredí bez násilia v kontexte novely zákona o rodine s účinnosťou od 1. januára 2016

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.

1

=) novela zákona o rodine
=) zákon č. 175/2015 Z. z. s účinnosťou 1. januára 2016!

**zmena zákona o rodine,
Občianskeho súdneho poriadku
zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže**

2

Ciele právnej úpravy

3

- Kritériá záujmu dieťaťa čl. 5
- Vyjadrenie rovnoprávneho rodičovstva
- zvýšenie efektu výchovných opatrení v prípade keď je možné resp. vhodné sanovať rodinu
- Priorita náhradnej osobnej a pestúnskej starostlivosti pred ústavnou
- Migrácia detí v NOS a pestúnskej starostlivosti
- Nový koncept 1. domnienky otcovstva po rozhodnutí PL. ÚS 1/2010-57 z 20. apríla 2011 (nález publikovaný pod č. 290/2011 Z. z.)
- osobitné konanie o návrat maloletého, ktoré bolo na územie Slovenskej republiky neoprávnene premiestnené

4

Prípravné práce a vývoj legislatívneho procesu

5

Pracovná skupina (r. 2013)

MS SR, Min. práce, sudcovia, Asociácia sudcov rodinného práva, Generálna prokuratúra SR, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, akademická pôda a neziskové organizácie venujúce sa právam detí a rodine

ad hoc členovia a členky

diskusné fóra a podujatia

Individuálne konzultácie

Komparatistické štúdie (právo ČR, AT, DE, Španielka, Portugalska)

6

Viacere **významné podujatia** kde sme predstavili materiál:

- dňa 13. septembra 2013 sa na pôde Národnej rady SR stretli zástupcovia mimovládnych organizácií s predstaviteľmi Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, aby diskutovali o pripravovanej novele zákona o rodine. Išlo o celodennú konferenciu na témy predkladaného materiálu.
- pracovné stretnutia sudcov vybavujúcich agendu „P“ v Inštitúte vzdelávania Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v Omšeni boli venované témam materiálu. Jedno stretnutie bolo venované v Justičnej akadémii.
- v roku 2013 a 2014 prebiehali stretnutia so zástupcami organizácií o.z. Dohovor SK, o.z. Otcovia.sk, o.z. Rada pre práva dieťaťa – Slovenská republika, Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť a o.z. ABC pre rodinu.
- Materiál bol prediskutovaný aj na pôde Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Výboru pre deti a mládež.
- zo stretnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky so zástupcami ambasad Francúzska, Írska, Nórska, Španielska, Talianska, USA a Nemecka k témam Haagskeho dohovoru o civilnoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí

7

MPK: 22 pracovných dní

Spolu bolo **doručených 222 obyčajných pripomienok z toho 58 zásadných => rozpory odstránené**

Centrum pre bioetickú reformu

Iniciatíva pre uvedomenie si rizík očkovania, o.z.

Liga za ľudské práva

prerokovanie pripomienok:

Občianske združenie Dohovor SK

občianske združenie Otcovia.sk

Rada pre práva dieťaťa – Slovenská republika

Svojpomocná rodičovská skupina

Klub mnohodetných rodín

8

dňa 10. marca 2015 Výbor pre deti a mládež Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, informáciu uznesením č. 43 zbral na vedomie a navrhované legislatívne zmeny privítal a podporil.

Legislatívna rada vlády po prerokovaní dňa 31. marca 2015 odporučila návrh upraviť podľa **jej pripomienok** a na rokovanie vlády predložiť jeho nové, upravené znenie. => **! Požiadavky Legislatívnej rady vlády SR na opis kritérií !**

9

**Jedna z téz:
„ Ochrana detí pred násilím vo
vyjadrení kritérií (najlepšieho) záujem
dieťaťa“**

10

Medzinárodné motívy

11

Medzinárodné motívy

Dohovor OSN o právach dieťaťa => **čl. 19 ods. 1**: povinnosť štátov, aby „prijímali všetky potrebné **zákonodarné**, správne, sociálne a výchovné opatrenia **na ochranu detí pred akýmkoľvek telesným alebo duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním (vrátane sexuálneho zneužívania), zanedbávaním alebo nedbanlivým zaobchádzaním, trýznením alebo vykorisťovaním**

Medzinárodné motívy

- *čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa*
- *1. Pri všetkých akciách týkajúcich sa detí či už podniknutých verejnými alebo súkromnými inštitúciami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi orgánmi alebo zákonodarnými zbormi, **najlepšie záujmy dieťaťa** musia byť prvoradé.*

Medzinárodné motívy

Všeobecný komentár č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho alebo jej najlepšieho záujmu (*General comment No. 14 - 2013 on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration*)

Medzinárodné motívy

Tézy Všeobecného komentára č. 14:

- *Bod 50: Výbor považuje za **užitočné** pripraviť nevyčerpávajúci a nehierarchický zoznam prvkov, ktoré by boli rozhodujúce a mali sa zohľadniť do posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa.*
- **nehierarchický** zoznam prvkov
- zoznam by mal slúžiť ako konkrétne usmernenie, ale zároveň byť **pružný**.

Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení (sťažností) (*Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure*) =)

procesný postup kontroly dodržiavania práv a slobôd vyplývajúcich z Dohovoru o právach dieťaťa a dvoch opčných protokolov

=) záväznosť pre Slovenskú republiku: **14. apríla 2014**

=) procedurálny charakter =) nie hmotnoprávny

Podrobnejšie – články:

Dobrovodský, R.: K aktuálnym výzvam slovenskej praxe ochrany práv detí po ratifikácii Opčného protokolu k dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení (sťažností). 1. časť In: Súkromné právo. Roč. 1, č. 2 (2015)

Dobrovodský, R.: K aktuálnym výzvam slovenskej praxe ochrany práv detí po ratifikácii Opčného protokolu k dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení (sťažností). 2. časť In: Súkromné právo. Roč. 1, č. 3 (2015)

Národné motívy

Národné motívy

- Kritéria záujmu dieťaťa => Právny základ individuálnej spravodlivosti pre dieťa
- Zákonný imperatív pre kolíziu so záujmami rodičov
- požiadavky súdnej moci v poručenských veciach => **“posmelenie”** súdnej moci zákonodarcom k judikovaniu spravodlivosti pre dieťa

Adresáti kritérií

- **nie len súdy** (zákon o rodine, Občiansky súdny poriadok, princíp legality postupu)
- Aj **orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**
§ 3 odsek 3:
  - „(3) Prvoradým hľadiskom pri voľbe a uplatňovaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je najlepší záujem dieťaťa, na určovanie a posudzovanie ktorého sa **uplatňuje zásada o záujme dieťaťa podľa zákona o rodine**“
  - KOHERENCIA: orgán soc.práv (=) poručenský súd

Legislatívny vzor: Rakúsko

Kindschafts- und Namensrechts-Änderungsgesetz 2013 –
KindNamRÄG 2013 z 11.1.2013

účinnosť od 1.2.2013

**BERÜCKSICHTIGUNG DES KINDESWOHLS § 138
ABGB**

**Kindeswohl
§ 138 ABGB**

Kindschafts- und Namensrechts-Änderungsgesetz 2013 –
KindNamRÄG 2013 (**CHILDREN ACT 2013**)

- **Kindeswohl: § 138.** In allen das minderjährige Kind betreffenden Angelegenheiten, insbesondere der Obsorge und der persönlichen Kontakte, ist das Wohl des Kindes (Kindeswohl) als leitender Gesichtspunkt zu berücksichtigen und bestmöglich zu gewährleisten. Wichtige Kriterien bei der Beurteilung des Kindeswohls sind insbesondere
- s concerning the child, in al contacts, the **best interests of** nt as a guiding principle and tent.

„Best interest of the child“

“Best interest of the child“ – criteria (para. 138 ABGB:

- safety and protection of the physical and psychological integrity of the child;
- the appreciation and acceptance of the child by the parents;
- the promotion of the talents, abilities, interests and development of the child;
- the consideration of the views of the child in accordance with the understanding and the ability to form opinions;
- avoiding any harm that the child might suffer through the implementation and enforcement of a measure against his will;
- avoiding any danger, assault or violence to the child;
- reliable contacts of the child with both parents;
- avoiding conflicts of loyalty and guilt of the child;
- respect for the rights and interest of the child and the living conditions of the child, his parents and other surroundings.

„Kindeswohl“

1. eine angemessene Versorgung, insbesondere mit Nahrung, medizinischer und sanitärer Betreuung und Wohnraum, sowie eine sorgfältige Erziehung des Kindes;
2. die Fürsorge, Geborgenheit und der Schutz der körperlichen und seelischen Integrität des Kindes;
3. die Wertschätzung und Akzeptanz des Kindes durch die Eltern;
4. die Förderung der Anlagen, Fähigkeiten, Neigungen und Entwicklungsmöglichkeiten des Kindes;
5. die Berücksichtigung der Meinung des Kindes in Abhängigkeit von dessen Verständnis und der Fähigkeit zur Meinungsbildung;
6. die Vermeidung der Beeinträchtigung, die das Kind durch die Um- und Durchsetzung einer Maßnahme gegen seinen Willen erleiden könnte;
7. die Vermeidung der Gefahr für das Kind, Übergriffe oder Gewalt selbst zu erleiden oder an wichtigen Bezugspersonen mitzuerleben;

„Kindeswohl“

8. die Vermeidung der Gefahr für das Kind, rechtswidrig verbracht oder zurückgehalten zu werden oder sonst zu Schaden zu kommen;
9. verlässliche Kontakte des Kindes zu beiden Elternteilen und wichtigen Bezugspersonen sowie sichere Bindungen des Kindes zu diesen Personen;
10. die Vermeidung von Loyalitätskonflikten und Schuldgefühlen des Kindes;
11. die Wahrung der Rechte, Ansprüche und Interessen des Kindes sowie
12. die Lebensverhältnisse des Kindes, seiner Eltern und seiner sonstigen Umgebung.

=) prominentné ukotvenie v zásadách zákona o rodine:

Nový Čl. 5:

Záujem maloletého dieťaťa je **prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.**

Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje **najmä**

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,

- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky pre vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.“.

Neprávne aspekty záujmu dieťaťa

29

Podľa *Dettenborna* záujem dieťaťa je „flexibilný atribút špecifickej a modifikovateľnej konštelácie osobnostných a sociálnych faktorov ochrany a rizika pre dieťa.“^[1]

Záujem dieťaťa má interdisciplinárny kontext pozostávajúci z kognitívno-psychologických, právnych, morálnych a vedeckých aspektov. Je konkretizáciou psycho-sociálnych aspektov situácie dieťaťa, pričom možno preskúmať jeho obsah.^[2]

[1] Dettenborn, H. – Eginhard, W.: *Familienrechtspsychologie*. Stuttgart. 2002. s. 59.

[2] Dettenborn, H.: *Kindeswohl* In: Volberts/Steller (Hrsg.), *Handbuch der Rechtspsychologie*, Göttingen 2008. 574.

Marquardt sa kriticky stavia k situáciám, keď si právnici osobujú **výlučné právo** vykladať a posúdiť najlepší záujem dieťaťa a to rýdzo právnickým spôsobom bez toho, aby aplikovali aspoň elementárne vedomosti detskej psychológie.^[1]

=) vidí riziko v tom, že všetky profesie vystupujúce v súdnom konaní na strane dieťaťa budú **presadzovať svoje videnie** pojmu najlepší záujem dieťaťa.

^[1] Marquardt, C.: Der Begriff Kindeswohl. Paten. 2/2011, S. 5.

Z pohľadu posudzovania najlepšieho záujmu dieťaťa **je každé jedno dieťa jedinečné**. Potreba (možnosť) zohľadniť okolnosti každého prípadu je garantovaná **pružnosťou a adaptabilitou** pojmu najlepší záujem dieťaťa.

Nájdienie toho "správneho" záujmu dieťaťa znamená rozhodnutím ustáliť pre dieťa najvýhodnejšiu konšteláciu existujúcich potrieb dieťaťa a jeho životných podmienok.^[1]

^[1] Hildebrandt, C.: Kindeswohl und Kinderrechte. Dietz-Verlag. Berlin 2008. UTOPIE kreativ, H. 217 (November 2008). s. 1032.

***K jednotlivým prvkom záujmu dieťaťa
čl. 5***

33

a) úroveň starostlivosti o dieťa

34

**b) bezpečie dieťaťa, ako aj
bezpečie a stabilita
prostredia, v ktorom sa dieťa
zdržiava**

35

**c) ochrana dôstojnosti,
duševnej, telesnej a citovej
integrity dieťaťa**

36

d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

37

e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do dôstojnosti, duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou

38

f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,

39

g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny

40

- ❑ povinnosť rodičov vo svojom správaní eliminovať situáciu, kedy sa dieťa dostane do konfliktu lojality k obom rodičom
- ❑ Zabránenie, aby dieťa na základe správania rodičov malo možnosť pociťovať vinu za správanie iných (t.j. správanie mimo sféry jeho možností ho ovplyvniť)

41

h) podmienky pre vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami

42

- ❑ prízvukovať potrebu podpory pevnej vzťahovej väzby s rodičmi ale i s iným osobami (súrodenci, starí rodičia a pod.)
- ❑ sociálny a psychologický význam vzťahovej väzby - prof. Matejiček

43

**i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností
=> zvýraznenie princípu ultima ratio zásahov**

44

Právo dieťaťa žiť v prostredí bez násilia

Recht auf Gewaltfreies Umfeld

45

b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava

46

**c) ochrana dôstojnosti,
duševnej, telesnej a citovej
integrity dieťaťa**

47

**e) ohrozenie vývinu dieťaťa
zásahmi do dôstojnosti,
duševnej, telesnej a citovej
integrity osoby, ktorá je
dieťaťu blízkou osobou**

48

Legislatívne uznanie dieťaťa ako nepriamej osoby domáceho násillia

49

spoluzažívanie násillia deťmi v 80-90% prípadov

Bowker, L.H., Arbitell, M., & McFerron, J. R. (1988). "On the Relationship Between Wife Beating and Child Abuse." In K. Yllo and M. Bograd (Eds.), Perspectives on Wife Abuse. Newbury Park, CA: Sage.

spoluzažívanie násillia deťmi v 80-90% prípadov

Bowker, L.H., Arbitell, M., & McFerron, J. R. (1988). "On the Relationship Between Wife Beating and Child Abuse." In K. Yllo and M. Bograd (Eds.), Perspectives on Wife Abuse. Newbury Park, CA: Sage.

50

kolízia – vzťahová väzba vs. právo na ochranu pred násilím

51

čiastočná predbežná ratifikácia
Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násilí na ženách a domácejmu násilíu a o boji proti nemu

Článok 31 - Poručníctvo, práva styku a bezpečnosť

- 1. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia na zabezpečenie toho, aby pri určovaní poručníctva a práv na návštevu detí boli vzaté do úvahy akékoľvek závažné incidenty násilí v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru.
- 2. Zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne alebo iné opatrenia, aby zabezpečili, že uplatňovanie akýchkoľvek návštevných a poručníckych práv neohrozí práva a bezpečnosť obete alebo detí.

52

**I. Oprávnenia podľa
zákona č. 305/2005 Z. z. o
sociálnoprávnej ochrane
detí a o sociálnej kuratele**

**II. Oprávnenie podľa
zákona č. 99/1963 Z. z.
(OSP)**

53

**I. Oprávnenia podľa
zákona č. 305/2005 Z. z. o
sociálnoprávnej ochrane
detí a o sociálnej kuratele**

54

Nové ukotvenie a spresnenie zákonných oprávnení zamestnanca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

§ 93b písm. a) až g) zákona
č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej
ochrane detí a o sociálnej kuratele

Čl. 2 ods. 2: Štátne orgány môžu konať iba na
základe ústavy, v jej medziach a v **rozsahu a
spôsobom**, ktorý ustanoví zákon.

55

**1. Oprávnenie preverovať stav dieťaťa
- písm. a)**

**2. Oprávnenie zisťovať úroveň starostlivosti
o dieťa, výchovy a všestranného vývinu -
písm. b)**

**3. Oprávnenie preverovať vhodnosť
prostredia - písm. c)**

56

4. Oprávnenie predvolať osoby - zistenie informácií potrebných na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately - písm. f)

5. Oprávnenie zhotovovať obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam dieťaťa a prostredia - písm. g)

57

Oprávnenie preverovať stav dieťaťa

58

Ako? „osobne“ - nie len sprostredkovane

Čo?

informácie o tom, že by dieťa **mohlo byť vystavené ohrozeniu života, zdravia alebo neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu** (ďalej len „preverenie stavu dieťaťa“)

a) **návštevou** dieťaťa

b) rozhovorom s dieťaťom

59

Kde?

príkladný výpočet miest:

Návštevou v

a) prirodzenom rodinnom prostredí

b) náhradné rodinné prostredie,

c) byt (miesto obvyklého pobytu dieťaťa)

=) širšie vymedzenie (nie len byt dieťaťa, ale **aj príbuzného dieťaťa, FO ktorá sa o dieťa stará**)

60

Podmienky:

Kde?

obydlie dieťaťa =) byt alebo v iný priestor slúžiaci na bývanie alebo priestor k nim patriaci

=) širšia definícia (Trestný poriadok § 99 TP)

=) rodinný dom (stavebný zákon 43b ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. stavebný poriadok)

=) byt (§ 2 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z.)

61

Podmienky:

Kde? (náležitosť VÝROKU § 179b ods. 4 OSP):

„I. ... sa povoľuje Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách otvoriť a vstúpiť do obydlija maloletého J. P. , nar. ...., ktoré sa nachádza v byte č. 5 bytového domu súp. číslo: ....., v katastrálnom území Malacky, na ulici B. Nemcovej orient. č. ...

II. Povoľenie je platné štyri dni od jeho vydania.“

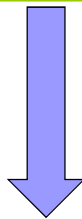
62

POZOR! autonómna a zákonná právomoc
UPSVARu!

Súd **nepovoľuje** oprávnenie preverovať stav
dieťaťa !

63

**UPSVAR: Oprávnenie preverovať stav
dieťaťa - písm. a)**

**SÚD: Oprávnenie povoliť orgánu
sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej
kuratery, aby zabezpečil otvorenie obydľia a
vstúpil doň na účel výkonu oprávnenia
preverovať - § 179b OSP**

II. Oprávnenie podľa zákona č. 99/1963 Z. z. (OSP)

65

=) ide o oprávnenie príbuzné inštitútu domovej prehliadky, avšak nenachádza oporu v ustanovení čl. 21 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, **ale v ustanovení čl. 21 ods. 3!**

=) „zásah je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“

66

Test ústavnosti oprávnenia

67

1. Legalita

68

1. LEGALITA => I. ÚS 117/07: kvalita právnej úpravy, konkretizovanie zákonných prostriedkov

=> úprava § 179b OSP

=> úprava § 93b a nasl. zákona č. 305/2005 Z.z.

v OSP sa už nachádza inštitút príbuzný (podobný) navrhovanému inštitútu.
Novela OSP v súvislosti s výkonom rozhodnutia o výchove maloletých detí, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. 1. 2012

69

2. Legitímnosť

70

2. LEGITÍMNOSŤ => ochrana záujmov výslovne uvedených v Ústave SR (nevyhnutnosť zásahu v demokratickej spoločnosti na ochranu života alebo zdravia)

=> **legitímny účel:**

preverenie informácie o tom, že by dieťa mohlo byť vystavené ohrozeniu života, zdravia alebo neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu (ďalej len „preverenie stavu dieťaťa“) (§ 93b a nasl.)

§ 179b OSP detto

71

=> **legitímny účel:**

Oprávnenie má umožniť osobne a hlavne efektívne preverovať úroveň ochrany života, zdravia, vystavenie dieťaťa neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, čím má orgán dostať k dispozícii dostatok informácií, **aby následne mohol iniciovať opatrenia smerujúce na zabezpečenie riadnej výchovy dieťaťa**, ktoré sú upravené v zákone o rodine, zákone o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a v OSP.

72

=) ochranná funkcia štátu – ústavný záväzok:

rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 4/02) súdy tým, že ***neprijali včasné a efektívne opatrenia zamerané na ochranu pred zlým zaobchádzaním*** (v danom prípade došlo k páchaniu násilia na maloletých deťoch – sťažovateľoch), porušili práva maloletých na ochranu proti neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu (čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) a právo na ochranu pred telesným alebo duševným násilím, urážaním alebo zneužívaním (čl. 19 Dohovoru o ochrane práv dieťaťa).

73

3. Vhodnosť

74

3. VHODNOST ⇒ Možnosť prekonať prekážku (napr. vchodové dvere) do obydlija dieťaťa je preto vhodné resp. až nevyhnutné.

75

4. Proporcionalita

76

4. PROPORCIONALITA => I. ÚS 13/00: zásah do základného práva alebo slobody **musí**
-zodpovedať naliehavej spoločenskej potrebe
-byť primeraný sledovanému legitímnemu cieľu

ZÁKONNÉ GARANCIE PROPORCIONALITY v navrhovanej úprave sú nasledovné:

77

I. Súdna kontrola a fakultatívnosť povolenia: ....súd **môže** povoliť.... (§ 179b ods. 1 OSP)

adekvátne a účinné záruky, ktoré štrasburská judikatúra pri ochrane práva na súkromný a rodinný život (čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach a slobodách) kladie napríklad na podmienky domovej prehliadky s cieľom zamedziť jej zneužitiu (*rozhodnutie Smirnov proti Rusku zo dňa 7.6.2007 a Buck proti Nemecku zo dňa 28.4.2005*)

78

II. osvedčenie splnenia zákonných podmienok (podmienka aktívnej legitímácie na podanie návrhu) § 179b ods. 2 OSP v spojení s § 93f ods. 3 zákona:

- 1. dôvod, pre ktorý je potrebné preveriť stav dieťaťa** – v tomto prípade to budú informácie nasvedčujúce tomu, že dieťa je vystavené ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu,
- 2. zdroj informácií, ktoré viedli k výkonu oprávnení** - budú uvedené **všetky dostupné zdroje informácií o stave dieťaťa**, t.j. nielen prvotná informácia, ale aj prípadné informácie získané z iných zdrojov,

79

3. využité oprávnenia na preverenie stavu dieťaťa **alebo dôvod ich nevyžitia** – jednoznačne budú popísané všetky úkony a kroky orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré vykonal, a to aj v prípade, že ich výsledok nevedol k potvrdeniu alebo vyvráteniu informácií o stave dieťaťa,

4. ďalšie dôležité skutočnosti o stave dieťaťa, ktoré sú mu známe – na tomto mieste budú uvedené informácie o dieťati, rodine, ktoré sú orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately známe,

80

- 5. návrh osôb, ktoré môžu napomôcť výkonu oprávnenia, na ktoré sa má vzťahovať povolenie** – navrhuje sa, aby na uľahčenie komunikácie s dieťaťom mohli byť okrem zástupcov orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a policajta prítomné iné vhodné osoby napríklad učiteľka zo škôlky, pediater dieťaťa, zástupca obce; tieto osoby musia so svojou účasťou súhlasiť,
- 6. identifikáciu obydľia** – súčasťou návrhu bude čo najpodrobnejšia identifikácia obydľia.

81

III. poučovacia povinnosť (§ 93f ods. 2)

Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je povinný, pred podaním návrhu na povolenie oznámiť, čo i len ústne, rodičovi alebo inej osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, že bude podaný návrh na povolenie. Ak to nie je možné alebo účelné, uvedie orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately túto skutočnosť v návrhu na povolenie.

82

■ **IV. ultima ratio skúmané súdom (§ 185a ods. 2 prvá veta OSP)**

...a oprávnenie preverovať **nie je možné dosiahnuť** inak....

83

■ **V. výzva na dobrovoľné plnenie zákonnej povinnosti (§ 93g ods. 3 písm. c).**

orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je povinný pred otvorením obydľia a pred vstupom do obydľia na základe povolenia súdu **vyzvať osobu v obydľí k dobrovoľnému umožneniu preverenia stavu dieťaťa**

84

VI. maximálna dĺžka platnosti povolenia

- Maximálna doba platnosti je najviac **sedem pracovných dní** od jeho doručenia orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.
- súd môže určiť v uznesení **aj kratšiu lehotu platnosti**.
- uznesenie **zaniká márnym uplynutím tejto lehoty alebo jeho vykonaním**.
- Povolenie zaniká aj tým, že fyzická osoba nachádzajúca v obydľí bez toho, aby bolo potrebné obydlie otvoriť a vstúpiť doň, **umožnila orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately riadny výkon oprávnenia preverovať**.

85

- **svedkovia výkonu oprávnenia (policajt, prizvaných osôb: zástupca školy, školského zariadenia, zástupca poskytovateľa zdravotnej starostlivosti)**

86

VIII. Poučovacia a oznamovacia povinnosť (§ 76f ods. 5 a 6)

UPSVAR

-**bezodkladne** oznámi vykonanie súdom povoleného otvorenia obydlia a vstupu doň vlastníkovi obydlia, ak nebol prítomný v obydlí
-spracuje a doručí súdu písomný záznam z priebehu výkonu oprávnení súdu najneskôr **do dvoch pracovných dní** od uzavretia bytu alebo od uplynutia doby platnosti povolenia; prílohou tohto záznamu je aj obrazovo-zvukového záznam

87

Efektívnosť oprávnenia

88

I. okamžitá vykonateľnosť: (§ 179b ods. 6 OSP)

Účinky uznesenia o povolení nastávajú jeho doručením orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

89

II. úzky okruh účasti konania: (§ 179b ods. 2 v spojení s § 90 OSP):

účastníkom konania o povolení je

a) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej a kurately

b) osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa. (§ 6 druhá veta zákona 305 =) *rodič, osvojiteľ, poručník, opatrovník a osoba, ktorej súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov.*

=) **druhá definícia pojmu účastník konania**

90

III. skrátená lehota na rozhodnutie o návrhu:

24 hod. od doručenia =) bezodkladne najneskôr do 24 hodín od doručenia návrhu, ktorý má náležitosti ustanovené osobitným predpisom uznesením o povolení; inak návrh v tejto lehote zamietne.

91

IV. jednoduché doručovanie návrhu

- Rozhodnutie sa v rovnakej lehote doručuje v **mieste sídla súdu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.**

- Lehota 24 hodín **sa nevzťahuje na doručovanie rozhodnutia osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa.**

92

V. Osobitný odvolací režim

- Rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo o návrhu na vydanie povolenia podľa § 179b môže napadnúť len osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa.
- odvolanie **nemá odkladný účinok**
- Súd zruší napadnuté rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo o návrhu na vydanie povolenia podľa § 179b a konanie zastaví; inak rozhodnutie súdu potvrdí.

93

Realizácia oprávnenia

94

Obligatórna účasť polície:

- orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately **zabezpečí** prítomnosť príslušníka Policajného zboru
- povolenie sa vzťahuje aj na policajta

95

Účasť osoby, ktorá môže napomôcť výkonu oprávnenia:

- povolenie sa vzťahuje aj na tieto osoby (§ 179b ods. 7 OSP)
- právo vstupu do otvoreného obydľia (§ 93g)
- najmä zástupca školy, školského zariadenia, zástupca poskytovateľa zdravotnej starostlivosti

96

**Účasť polície a osôb sa zabezpečuje
neformálne (ústne al. e-mailom či
faxom)**

97